

СИЛАБУС

Базова інформація про дисципліну	
Назва дисципліни	DP078 Цінова політика та ціноутворення / Pricing Policy and Pricing
Рівень фахової передвищої освіти	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність	051 «Економіка»
Освітня програма	Економіка
Семестр	5 семестр (3 курс 9 кл.), 3 семестр (2 курс 11 кл.)
Курс	2 (на базі повної загальної середньої освіти) 3 (на базі базової середньої освіти)
Анотація курсу	Навчальна дисципліна спрямована на формування у студентів системи теоретичних знань та практичних навиків з питань формування цін на нові і існуючі товари підприємства та управління ними. Основними завданнями дисципліни є вивчення теоретичних засад ціноутворення, методики формування цін та її окремих елементів, сутності методів ринкового ціноутворення, особливостей установлення цін на зовнішньому ринку, методологічних підходів до розробки цінової політики та стратегії підприємства.
Сторінка курсу в MOODLE	http://78.137.2.119:2929/course/view.php?id=226&notifieditingon=1
Мова викладання	українська
Лектор курсу	Боровик Тетяна Михайлівна, спеціаліст вищої категорії, викладач методист канали комунікації: Група в Telegram СДН «Moodle»: повідомлення в чаті E-mail: boroviktm103@gmail.com
Місце дисципліни в освітній програмі	
Освітньо-професійна програма	http://csbc.edu.ua/documents/otdel/koop1_e.pdf http://csbc.edu.ua/documents/otdel/koop124_e.pdf
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
Перелік спеціальних компетентностей (СК)	СК 1. Здатність ідентифікувати інформацію та усвідомлювати проблеми предметної області, базові засади функціонування сучасної економіки.

	СК 2. Здатність обирати та застосовувати положення нормативних і правових актів чинного законодавства для якісного виконання завдань та обов'язків професійної діяльності. СК 3. Здатність на основі типової методики і знань, розраховувати економічні і соціально-економічні показники господарюючих суб'єктів. СК 10. Здатність самостійно виявляти проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення при аналізі конкретних ситуацій економічного характеру. СК12. Здатність до використання знань фундаментальних розділів математики при розв'язуванні задач економічного змісту.
Перелік програмних результатів навчання	РН 3. Здійснювати пошук, збирання, оброблення та аналізування інформації у професійній діяльності. РН 4. Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання для розв'язання практичних ситуацій. РН 5. Використовувати сучасні інформаційні і комунікаційні технології для розв'язання професійних завдань. РН 8. Використовувати нормативно-правові акти, що регламентують професійну діяльність. РН 9. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності. РН 10. Аналізувати результати діяльності суб'єктів господарювання для визначення напрямів їх удосконалення. РН 14. Знаходити оптимальні, обґрунтовані, творчі рішення для розв'язування професійних завдань. РН 15. Володіти навичками міжособистісної взаємодії, які дають змогу досягати професійної мети ПРН 16. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології для проведення аналітичних досліджень, підготовки та представлення звітів. ПРН 17. Застосовувати математичний апарат для дослідження економічних явищ та інтерпретувати отримані результати, оцінювати похибку обчислень.
Опис дисципліни	
Структура навантаження на студента	Загальна кількість годин – 120 Кількість кредитів – 4 Кількість лекційних годин – 30 Кількість практичних занять – 30 Кількість годин для самостійної роботи студентів – 60 Форма підсумкового контролю – іспит
Методи навчання	Вербальний метод; пояснювально-демонстраційний метод; метод проблемного викладання; репродуктивний метод; робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації).
Зміст дисципліни	

Тема 1. Сутність ціни та ціноутворення	Поняття про ціну та її місце в системі економічних категорій. Ціна як елемент комплексу маркетингу. Функції ціни. Суть процесу ціноутворення. Системи ціноутворення. Етапи процесу ціноутворення. Принципи ціноутворення
Тема 2. Система цін та їх класифікація	Система цін та ознаки покладені в її основу. Параметри системи цін: рівень, структура, динаміка ціни. Основні ознаки класифікації цін. Види цін та їх характеристика.
Тема 3. Державне регулювання процесів ціноутворення в Україні	Сутність, мета та значення державного регулювання цін. Напрями державного регулювання цін в Україні. Способи і методи державного регулювання цін. Державний контроль за регульованими цінами.
Тема 4. Структура ціни та формування її елементів	Склад ціни за структурними елементами. Витрати підприємства як основа формування ціни. Прибуток у структурі ціни. Відпускні, оптові та роздрібні ціни.
Тема 5. Методи ціноутворення	Поняття і класифікація методів ціноутворення. Зміст, переваги та недоліки витратних методів ціноутворення. Методи ціноутворення, які базуються на попиті. Методи ціноутворення з орієнтацією на конкуренцію. Ціноутворення з орієнтацією на максимальний прибуток. Параметричні методи ціноутворення.
Тема 6. Ціноутворення з врахуванням торгових знижок і надбавок	Суть та види цінових знижок. Надбавка до ціни. Вплив знижок на фінансовий стан підприємства. Особливості використання цінових знижок і надбавок у деяких галузях народного господарства
Тема 7. Сутність та види цінової політики підприємства	Сутність та фактори формування цінової політики підприємства. Цілі цінової політики підприємства. Ціноутворення на різних етапах життєвого циклу товару. Етапи реалізації цінової політики підприємства. Види цінової політики.
Тема 8. Стратегії ціноутворення	Поняття цінової стратегії та чинники її вибору. Цілі цінової стратегії. Етапи розробки цінової стратегії. Класифікація цінових стратегій. Цінові стратегії при виведенні на ринок нового товару. Конкурентні цінові стратегії підприємств. Стратегія диференційованих цін. Стратегія встановлення цін за географічним фактором. Стратегії ціноутворення в межах товарної номенклатури
Тема 9. Ціноутворення у зовнішній торгівлі	Цінова політика підприємств на зовнішньому ринку. Види цін у зовнішній торгівлі. Механізм розрахунку зовнішньоторговельних цін. Система поправок до зовнішньоторговельних цін. Митне регулювання ціноутворення
Тема 10. Ціноутворення з урахуванням умов «Інкотермс»	Особливості окремих умов зовнішньоторговельних контрактів. Базисні умови поставки товарів. Міжнародні правила інтерпретації комерційних термінів «Інкотермс». Застосування правил Інкотермс в Україні. Структура «Інкотермс-2020». Порядок відшкодування транспортних витрат при поставці товарів у зовнішній торгівлі
Тема 11. Біржове ціноутворення	Поняття товарної біржі. Види товарних бірж. Біржова угода та її типи. Ціни біржових угод. Сутність, цілі, методи біржового котирування. Основні засади формування цін на біржовому товарному ринку. Хеджування біржових операцій.

Система оцінювання

Система оцінювання підсумкової успішності студентів поділяється на **поточний контроль** та **семестровий контроль**.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру і охоплює всі види аудиторної роботи (практичні, семінарські заняття) та виконання індивідуальних завдань. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за цей вид контролю, становить 100.

Підсумковий контроль

Відбувається у формі іспиту.

Розрахунок підсумкової оцінки

Для предметів з іспитом: Підсумкова оцінка (O) розраховується як сума балів за роботу в семестрі (S) та балів за іспит (T), кожен з яких має максимальну вагу 100 балів. Вагові коефіцієнти для обох компонентів однакові та дорівнюють 0,5.

Формула: $O = (S \times 0.5) + (T \times 0.5)$

Політика дисципліни

Політика відвідування	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання зорганізується в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Академічна доброчесність	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.
Використання ІІІ	Використання ІІІ під час виконання завдань регламентується Політикою «Використання ІІІ в освітньому процесі ЧДБК» Завдання мають маркування регламенту використання ІІІ.
Підсумковий контроль	Іспит у кінці семестру за результатами поточної успішності

Система оцінювання

Система оцінювання підсумкової успішності студентів поділяється на **поточний контроль** та **семестровий контроль**.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру і охоплює всі види аудиторної роботи (практичні, семінарські заняття) та виконання індивідуальних завдань. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за цей вид контролю, становить 100.

Підсумковий контроль

Відбуватися у формі іспиту

Розрахунок підсумкової оцінки:

Підсумкова оцінка (O) розраховується як сума балів за роботу в семестрі (S) та балів за іспит (T), кожен з яких має максимальну вагу 100 балів. Вагові коефіцієнти для обох компонентів однакові та дорівнюють 0,5.

Формула: $O = (S \times 0.5) + (T \times 0.5)$

Накопичування балів з навчальної дисципліни: поточний контроль	
Види навчальної роботи	Загальна кількість балів
Усні відповіді/виконання практичних завдань на семінарських заняттях (10 тем*5 б)	50
Модульні контрольні роботи (2 к.р.*10 б)	20
Творча робота	10
Розрахункова робота	10
Онлайн-курс на платформі Прометеус	10
Разом	100

Критерії оцінювання для кожного виду навчальної дисципліни		
Критерії оцінювання усних відповідей/виконання практичних завдань на семінарських заняттях: 5 балів – студент демонструє відмінний рівень теоретичних знань та практичних умінь. Повністю і глибоко розкриває зміст питання або завдання, вільно володіє навчальним матеріалом і професійною термінологією, логічно, послідовно та аргументовано викладає думки. Під час виконання практичного завдання правильно застосовує методики, формули, алгоритми, робить самостійні висновки, які свідчать про глибоке розуміння теми та аналітичне мислення. Відповідь повна, системна, оформлення акуратне, висновки обґрунтовані. 4 бали – студент демонструє високий рівень знань і навичок, повністю розкриває зміст питання або правильно виконує практичне завдання, застосовуючи відповідні методи. Виклад матеріалу логічний і послідовний, із незначними неточностями або пропущеними деталями. Використовує термінологію правильно, відповіді аргументовані, приклади доречні. У практичній частині дотримується послідовності дій, висновки правильні, але не завжди глибоко обґрунтовані. 3 бали – студент демонструє достатній рівень знань, у цілому правильно розкриває питання або виконує завдання, але з неповнотою, неточностями чи порушенням логіки викладення. Використовує основні поняття, але іноді помиляється в термінах чи формулюваннях. У практичній частині робить дрібні помилки у розрахунках або висновках, проте демонструє розуміння суті завдання. Висновки сформульовані правильно, але без глибокого аналізу. 2 бали – Студент демонструє посередній рівень знань, орієнтується у темі поверхнево, відповіді неповні або неточні, потребує допомоги викладача для розкриття питання. У практичному завданні допускає суттєві помилки у розрахунках або логіці виконання, порушує послідовність дій. Висновки нечіткі, формальні або не повністю обґрунтовані. 1 бал – Студент демонструє низький рівень знань, не розуміє суті питання або завдання, не володіє основними поняттями й методикою виконання практичного завдання. Відповіді фрагментарні, хаотичні, містять грубі помилки. Не може самостійно виконати завдання навіть із допомогою викладача, висновки відсутні або неправильні.		
Критерії оцінювання модульних робіт:		
№	Завдання	Бали
1	Тести (10 од. по 0,2 бал)	2
2	Теоретичне питання № 1	2
3	Теоретичне питання № 2	2
4	Задача № 1	2

5	Задача № 2	2
	Разом	10

Розкриття теоретичного питання/розв'язання задачі МКР

2 б. – Повне, глибоке та вичерпне розкриття теоретичного питання, розв'язання практичної задачі з дотриманням методики, обґрунтовано висновки..

1,5 б. – Відповідь охоплює основні положення поставленого питання, є логічною та послідовною, але містить незначні неточності або дрібні недоліки. Практичне завдання виконано правильно, але висновки сформульовані не повністю або недостатньо аргументовано.

1 б. – Відповідь містить основні положення за поставленим питанням/практичною задачею, але не є повною, має окремі неточності або помилки.

0,5 б. – Відповідь неповна, несистемна, містить **суттєві** помилки або прогалини у розумінні теми. Практичне завдання виконане з порушенням методики або містить значні помилки у розрахунках. Висновки нечіткі, неповні або відсутні.

Критерії оцінювання індивідуальних робіт (онлайн-курси)

9–10 балів – онлайн-курс пройдено повністю, подано сертифікат, прогрес за пройденим курсом становить 90-100 %, усі обов'язкові модулі й тести виконано коректно та своєчасно.

6–8 балів – онлайн-курс завершено з прогресом 70–89 %, сертифікат подано, більшість модулів виконана, можливі окремі пропуски чи незначні затримки у виконанні завдань.

4–5 балів – онлайн-курс завершено з прогресом 60–79 %, сертифікат або підтвердження про проходження курсу надано, частина модулів виконана з помилками або не завершена вчасно.

0–3 бали – онлайн-курс завершено з прогресом нижче 60 %, сертифікат відсутній, однак надано підтвердження про завершення більшої частини курсу, значна частина модулів не виконана, завдання подані із суттєвим запізненням або не завершені.

Критерії оцінювання індивідуальних робіт (презентація):

9–10 балів – презентація подана вчасно, виконана у повному обсязі, зміст повністю розкриває тему, матеріал подано логічно й послідовно, слайди структуровані та візуально оформлені відповідно до встановлених вимог, використано ілюстрації, схеми чи приклади для кращого розуміння, доповідь супроводжується впевненим усним поясненням, студент аргументує власні висновки та демонструє вміння працювати з інформацією.

6–8 балів – презентація подана вчасно, тема розкрита здебільшого повно, але можливі незначні неточності або пропуски в змісті, структура в основному логічна, проте є окремі недоліки у послідовності викладу, оформлення переважно відповідає вимогам, усний виступ достатньо впевнений, але аргументація чи висновки місцями поверхові.

4–5 балів – презентація подана із затримкою або виконана частково, матеріал розкриває тему неповністю, є суттєві недоліки у структурі, логіці чи оформленні слайдів, використано мінімум ілюстративного матеріалу, виступ студента невпевнений, аргументація слабка або відсутня, висновки поверхневі чи неповні.

0–3 бали – презентація виконана частково або не відповідає темі, більшість матеріалу подано неправильно чи непослідовно, структура та оформлення не відповідають вимогам, відсутні ілюстрації чи допоміжні матеріали, виступ студента не підготовлений або відсутній, висновки відсутні, порушено терміни подання.

Критерії оцінювання індивідуальних робіт (розрахункової роботи):

9–10 балів – робота подана вчасно, виконана у повному обсязі, всі задачі розв'язані правильно, розрахунки проведені послідовно й логічно з наведенням необхідних формул, студент упевнено працює з цифровими даними, обґрунтовує отримані результати та формує самостійні висновки, оформлення відповідає встановленим вимогам.

6–8 балів – робота подана вчасно, задачі виконані повністю, проте є окремі помилки у розрахунках або висновках, формули застосовані правильно, розрахунки загалом логічні та послідовні, оформлення здебільшого відповідає вимогам, допускаються несуттєві недоліки.

4–5 балів – робота подана із затримкою або виконана частково, задачі виконані не в повному обсязі та містять грубі помилки у розрахунках, студент допускає суттєві помилки у відтворенні послідовності, логічності дій, формули наводяться частково, висновки поверхневі або відсутні, оформлення має помітні недоліки.

0–3 бали – робота виконана частково або не відповідає завданню, більшість задач розв’язано неправильно, відсутня логіка і послідовність у розрахунках, формули майже не застосовуються, висновки відсутні, оформлення не відповідає вимогам, порушено терміни подання.

Шкала оцінювання		
ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Бездоганна підготовка в широкому контексті
B	80-89	Повні знання, міцні вміння
C	70-79	Хороші знання та вміння
D	65-69	Задовільні знання, стереотипні вміння
E	60-64	Виконання мінімальних вимог діяльності в стандартних умовах
FX	35-59	Слабкі знання, відсутність умінь
F	1-34	Необхідний повторний курс

Список рекомендованих джерел

1. Бурліцька О.П. «Маркетингове ціноутворення»: конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво» напряму підготовки "Маркетинг" Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя, 2015. 126 с.
2. Березін О.В. Управління ціноутворенням: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Суми: Університетська книга, 2012. 175 с.
3. Колесніков О. В. Ціноутворення: навч. посіб., 4-е видання. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 156 с
4. Корієв В.Л., Корецький М.Х., О.І. Дацій О.І. Маркетингова цінова політика: навч. посіб. Центр учбової літератури, 2019. 200 с.
5. Лисак О.І., Андреева Л.О., Завадських Г.М. Ціноутворення: курс лекцій. Мелітополь: Люкс, 2020. 193 с.
6. Окландер М. А., Чукурна О. П. Маркетингова цінова політика: підручник. Київ: Центр учбової літератури. 2020. 284 с.
7. Останкова Л., Літвінов Ю., Літвінова Т. Ціноутворення в умовах ринку: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 400 с.
8. Макаренко Н.О., Лищенко М.О. Маркетингове ціноутворення. Теоретичні основи: навч. посіб. Буринь: ПП «Буринська районна друкарня», 2020. 129 с.
9. Паундстоун В. 9,99. Міф про чесну ціну. / пер. з англ. Д.Кожедуб. Київ: Наш Формат, 2018. 344 с.
10. Шульга О.А. Ціноутворення: курс лекцій: навч. посіб. К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. 110 с.
11. Philip Kotler, Kevin Lane Keller, Mairead Brady, Malcolm Goodman, Torben Hansen. Marketing Management. Pearson UK, 2019. 802 p.
12. Ozalp Ozel The Oxford Handbook of Pricing Management: Oxford University Press;

1st edition. 2012. 912 p.

Нормативно-правові документи

1. Бюджетний Кодекс України. Закон України №2456- VI від 08.07.2010. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Податковий Кодекс України. Закон України №2755- VI від 02.12.2010. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
3. Митний Кодекс України. Закон України № 4495-VI від 13.03.2012. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
4. Про ціни і ціноутворення. Закон України № 5007-VI від 21.06.2012. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17#Text>
5. Про захист економічної конкуренції. Закон України. № 2210-III від 11.01.2001 (у редакції від 16.05.2024) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс] /Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Кабінета Міністрів України [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] /Режим доступу: <https://www.ukrstat.gov.ua>
4. Офіційний сайт Державної податкової служби України: <https://tax.gov.ua/>